

Innehåll

1	Sammanfattning.....	5
2	Författningsförslag.....	7
2.1	Förslag till lag (201X:XXX) om vissa befogenheter och ersättning vid evakueringar till Sverige.....	7
2.2	Förslag till förordning (201X:XXX) om ersättning till kommuner vid evakueringar till Sverige	9
3	Inledning.....	11
3.1	Bakgrund	11
3.2	Uppdraget.....	12
4	Nationella beslut om evakueringar till Sverige	15
4.1	Lagen om konsulära katastrofinsatser	15
4.2	Kostnader för konsulära katastrofinsatser	17
5	Bistånd till enskilda vid nationella beslut om evakueringar till Sverige	23
5.1	Grunderna för det offentliga åtagandet.....	23
5.2	Konsulärt ekonomiskt bistånd.....	25
5.3	Konsulära katastrofinsatser	27
5.3.1	Närmare om konsulära katastrofinsatser	27
5.3.2	Ansvarsfördelningen mellan stat och kommun.....	30
5.4	Kommuners och landstings ansvar	31
5.4.1	Kommuners ansvar för socialtjänst	31

5.4.2	Landstings ansvar för hälso- och sjukvård.....	33
6	Erfarenheter från tidigare evakueringar.....	35
6.1	Inledning.....	35
6.2	Flodvågskatastrofen i Sydostasien 2004.....	36
6.3	Kriget i Libanon 2006.....	39
7	Evakuerades tänkbara behov av bistånd	47
7.1	Evakuerade som är bosatta i Sverige.....	50
7.2	Evakuerade som saknar bostad i Sverige.....	50
8	Tänkbara följder för mottagande kommuner.....	51
9	Tidigare utredningsförslag.....	57
9.1	Utredningen om en översyn av katastrofersättningssystemet till kommunerna.....	57
9.2	Vistelseutredningen.....	58
10	Överväganden och förslag	61
10.1	Utgångspunkter.....	61
10.2	Ny lag om vissa befogenheter och ersättning vid evakueringar till Sverige	64
10.3	Bistånd till enskilda och mellan kommuner.....	65
10.3.1	Bistånd till enskilda.....	66
10.3.2	Bistånd mellan kommuner.....	72
10.4	Ersättning för kommuners initiala insatser.....	73
10.4.1	Handläggningen av kommunernas ersättningsanspråk.....	76
10.5	Landstingens insatser	77
11	Ikraftträdande	81

12	Konsekvenser.....	83
12.1	Ekonomiska konsekvenser.....	83
12.2	Konsekvenser för den kommunala självstyrelsen	85
12.3	Övriga konsekvenser	86
13	Författningskommentar	87

1 Sammanfattning

I denna promemoria lämnas förslag till en ny lag om vissa befogenheter och ersättning till kommuner vid evakueringar till Sverige. Lagen får tillämpas när det som en direkt följd av en konsulär katastrofinsats enligt lagen (2010:813) om konsulära katastrofinsatser anländer evakuerade till Sverige. Syftet med lagen är att underlätta för mottagande kommuner att vid en framtida nationell massevakivering bistå evakuerade med stöd och hjälp enligt socialtjänstlagen (2001:453) när de anländer till Sverige. Att underlätta för kommunerna att göra nödvändiga insatser bidrar till ett effektivt mottagande av evakuerade i övergången från en konsulär katastrofinsats.

Med stöd av lagen får en kommun oberoende av vad som gäller om biståndsprövning enligt socialtjänstlagen, lämna nödvändigt bistånd till en evakuerad när den evakuerade anländer till Sverige. Ett sådant bistånd får inte återkrävas. Vidare får en kommun på begäran lämna hjälp till en annan kommun och i samband därmed även nödvändigt bistånd till evakuerade när de anländer till Sverige. Därigenom kan evakuerades behov av stöd och hjälp vid ankomsten snabbare tillgodoses.

Kommunernas ansvar att i akuta situationer tillhandahålla stöd och hjälp till dem som vistas i kommunen och vid behov pröva behovet av bistånd kvarstår. Detta förändras inte av att kommunerna föreslås få nya befogenheter för att underlätta verksamhetsansvaret vid en evakivering. De nya befogenheterna innebär inget utökat åtagande för kommunerna. Finansieringsprincipen är alltså inte tillämplig.

Enligt lagförslaget har en kommun också rätt till ersättning av staten för skäligen kostnader som är direkt hänförliga till stöd och hjälp som de evakuerade fått när de anlände till Sverige. I promemorian föreslås också att kostnaderna för ersättningen, som initialt betalas ut från utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisbered-

skap anslag 2:4 *Krisberedskap*, återförs anslaget i efterhand genom en justering nästkommande år av det generella statsbidraget, utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner, anslag 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning*. Det innebär att en kommun dit evakuerade först anländer från utlandet i samband med händelsen initialt får ersättning för nämnda kostnader och att kostnaden i efterhand fördelas på alla kommuner.

I promemorian lämnas även förslag till en förordning till lagen med närmare föreskrifter om ersättningen. Socialstyrelsen föreslås pröva frågor om ersättningen.